

DEMOKRAT

DEMOKRAT Kovara Siyasî û Çandi Hejmar: 6 Çileyê Paşin

SEVR-LOZAN-
PARÎS

Hevpeyvînek bi tev serokê
Partî Demokratî Kurdistan
Berêz Mesud BARZANI

KEMALİZM
YA DA SOSYAL DEMOKRASİNİN
TÜRKÇESİ

*Ez hêvîdarim ku dê hemu Dilsoz,
Welatperwer, hemu Sazmendî û
Partiyên Kurdistanêji bona hevgir
tin û pêkanîna Berekî Welatiyî De
mokratiyîKurdistanîyî Giştî şev û
roj bidin karkirin ûxebatkirin, tanî
ku Kurdistanameyî perestbi carekê
ji bin tapanên Dagirkeran û talanke
ran bête azad û serbestkirin.*

M.BARZANÎ

.....

*Kürt siyasi Parti ve Örgütleri
provakasyona müsait teklifler-
de ısrar edip Konferansın sa-
bote edilmesinin zeminini ya-
ratmasınlar. Konferansın iyi
bir propaganda zemini oldu-
gunu asla aklımızdan çıkar-
mayalım. Konferansın karar-
larının katılanlar için bağlayı-
cı olmadığını bilelim. Devlet-
ler, meseleye angaje olmamak
için kendilerini temsil ettirmi-
yorlar. Bilelim ki diplomasi
ancak sahadaki mücadelenin
gücü ile ciddi sonuçlar
verebilir.*

DEMOKRAT

Kovara Siyasî û Çandî

Hejmar: 6 Çileya paşîn

Xwedî: Weşanên Demokrat,
Goran Cizîrî

Berpirsiyar: R.W. AMEDÎ

Teknîk: L. Cengîn, Simko, Zozan

Navnîşan: (Adr.) Postlagerkarte Nr: 132117 E

Postamt 12 Berlîn

SEVR-LOZAN-PARİS

"Baskasının Atından çabuk inilir"

Kürt Atasözü

S. Sîwanij

Perestroykanın dünyada yarattığı deprem Kürtler için çok önemlidir. Yeniden şekillenen Komünist Partisi iktidarlı ülkeler, beraberlerinde bütün dünyayı da yoğuruyorlar. Kürt Marksistleri'nin eskiden uğrunda birbirlerini öldürdükleri; Stalin, Çavuşesko, Brejnev, Jivkov, Kastro, Enver Hoca vs. gibi putlar en aşağısından belleklerde sarsıntılar geçiriyor ve yıkılıyorken, tüm dünyayı yeni bir özgürlük dalgası ve demokrasi dalgası sarmış durumdadır. Eskiden alkışlanan işgal ve ilhaklar şimdi kınanıyor, işgale direnmelere itibarları bir bir iade ediliyor. Bırakın Sovyetlerin Macaristan, Çekoslovakya veya Afganistan müdahalelerini, bugün Baltık ülkelerinin durumunu da ciddi bir şekilde sorguluyor. ABD, eskiden pervasızca icra ettiği eylemleri bugün ancak on defa düşündükten ve dünya kamuoyunun en aşağısından tepkisiz kalacağını hesapladıktan sonra başlatabiliyor. Dünya da artık her derde deva şablona inanan "ahmak" kitleler bulmak imkansızlaşmış durumdadır. İşte Romanya! Halk ayaklanmasından bir hafta önce sözüm ona "ortodoks Marksist - Leninist" çizgide

oybirliğiyle yürüme yemini eden Komünist Partisi, çok geçmeden çoğunluğu kendi üyeleri olan ayaklanmacıların kanlarında boğuluyor. Orada demokrasi ve özgürlük fidanı on gün içinde onbinlerce insanın kanı ile sulanıyorsa değişimin bir anlamı olsa gerek. Marksizme de artık çoğulculuk, en aşağısından Marksist çoğulculuk giriyor.

Parti veya Örgütler gündemi belirlemedikleri zaman onu peşin bir yargıyla bulandırmaya çalışmamalıdır

Bu özgürlük ve demokrasi fırtınası Kürt Ulusal Kurtuluşçuluğunun önüne bir fırsat sermiştir. Bu fırsatı süratle değerlendirmek zorundayız. Dünyanın yeni durumunun yarattığı fırsat en aşağısından Kuzey Kürdistan'da meseleyi bir adım ileriye götürme imkanı veriyor. Bilindiği gibi Kürdistanın bu parçasında, Kürt insanı'nın hakları her geçen gün ilerletileceğine kırılmaktadır. Hal edilmiş hiç bir meselemiz olmadığı gibi onlar da ağırlaştırılmıştır. Buna örnek; çocuklara Kürtçe isim verme,

resmi dairelerde Kürtçe konuşmaya getirilen yeni kısıtlamalar ve göçettirme verilebilir.

PARTİLER

Partiler, gerçekleştirilecek siyasi amaçlar için vardılar. Bunlar belli bir asgari veya azami program tesbit ederek bunu hayata geçirmeye çalışırlar. Örnek olarak TKDP'yi ele alalım. Bu parti Bağımsız, Birleşik, Bloksuz ve Demokratik bir Kürdistan azami amacını gerçekleştirmeye çalışır. Bu amacı uğruna barışçı veya zora dayalı hiç bir metodu redetmez. Mücadeleinin şeklini kendisinin ve ilhakçı veya sömürgeci güçlerin objektif ve sübjektif durumları belirler. Bu, partinin kendi politikasının belirleyeceği veya atacağı adımların malzemeleridir. Ama aynı parti bilmek zorundadır ki kendisinin dışında da koca bir dünya vardır. Bu dünyada da hareket ve fikirler olacaktır. Nitekim örgütlü veya yarı örgütlü güçleri sayarsak, on yedi Marksist veya Marksist öncülük, altı dinci olmak üzere, TKDP dışında kendini tarif etmiş yirmiiç Kuzey Kürdistan siyasal Güç Odağı vardır. Bunların dışında, Kürt siyasal güçle-

rine angaje olmamış kalabalık kitleleri de saymalıyız. Hatta; Türk dincileri, komunistleri, sosyal demokratları ve demokratları ile kader birliği yapan Kürtler azınlıkta değildir diye biliriz. Hiç kimse kendisini aldatmasın ve aynaya bakarken Rambo yerine sadece kendisini görsün. Çok basit bir örnek verelim; Paris konferansına gelen veya gelmeyen hangi Kürt asıllı Milletvekili için hangi siyasal odak bize mensuptur diyebilmiştir? Bu belirleyicimidir? Tabii ki asla. Burada varmaya çalıştığımız nokta siyasal temsil gücüdür. Odaklar tek tek, bütün Kürt Milletini temsil edememektedirler.

SAYGINLIK, AMA NASIL?

Siyasal odakların güçlü bir mücadele yürütebilmeleri için saygınlıkları olması gerekir. Örgüt veya Parti'nin saygın olabilmesi için ise önüne koyduğu asgari programı gerçekçi olmalı, programın mantığına uydurulmuş bir yapı arzmelidir, sürece uygun mücadeleyi fiilileştirmelidir Benim asgari ve azami programım birleşik, bağımsız Kürdistan'ı oluşturmaktır diyen bir örgüt; Paris'e gidemediği için dövüneceğine Kürdistan'ın her parçasında birden örgütlenerek herkese savaş açabileceğidir! Ama bu "biraz" güçtür ve paris konferansını rahat bir ortamda yerden yere vurma "özgürlüğü" ne benzer! Evet güçlü olmak için doğru asgari program geliştirmek, bu programı hayata geçirmek için yürüyüşe geçmek gerekir. Parti veya örgütün mücadelesini daha elverişli hale getirmek için çıkan her demokratikleşme fırsatını kaçırmak, yürütülecek mücadeleleri daha sağlam zemine oturtacaktır. Daha açık konuşalım: Kürtçe TV yayınlarının başlaması, Kürtçe gazete veya dergi çıkması, göçtirme politikasına son verilmesi, Kürt Tarihi'nin araştırılmasının derinleştirilmesi, Kürt folklorunun kendi kimliği ile ortaya çıkması mücadeleyi sona erdirir mi? Doğrusu bu soruya verilecek cevap hem evet, hemde hayırdır! Partiler bu süreçte kendilerini nasıl tarif edeceklerse kendileri için yeni bir "yarın" belir-

lenmiş olacaktır. Ama eşyanın tabiatı, ayrı olanların mücadelesiz bir arada kalamayacaklarını gösteriyor. Kürt; Türk olamayacağına göre, Türk olmayı isteyecektir. İdari olarak, savunma olarak, bayrak olarak vs.. Eğer olaya bu mantıkla bakacak olursak, milli kimliğine daha da sıcak bir şekilde sarılmış olan kitleleri yaratacak olan yeni yapı Kürt Milletini bağımsızlığın vazgeçilmezliğine daha da yaklaştıracaktır.

Parti veya örgütler, gündemi belirleyemedikleri zaman onu peşin bir yargıyla bulandırmaya çalışmamalıdır. Böyle yapacaklarına, gündemi belirleyecek olan bir güce erişmek için sağlam birlikler oluşturmalıdırlar. Kürdistan'daki bir kaç deney siyasal birlik fikirlerinin daha henüz olgunlaşmadığını göstermiş bulunuyor. Deneneni denemek vakit kaybı olacağına göre bazı şeyleri sürece bırakmakta yarar vardır. Ama doğru bir asgari programı sıcak veya siyasal mücadele şartlarında her halükarda mutlaka Kürdistan'da hayata geçirmek mümkündür. Göçmenlik şartlarında da olsa oluşturulan ve ülke ile bağlar kurmaya çalışan Tevger buna örnektir. Programı Marksist bir asgari program olan bu cephenin süreç içinde tek partiye dönüşmesi de mümkündür. Ama aynı Tevger, Kuzey Kürdistan'ı temsil iddiasıyla ortaya çıkarsa tabii ki gülünçleşir. Çünkü biliyorlar ki kendilerinin dışında da koca bir Kürt dünyası vardır. Kendilerinin de böyle düşündükleri muhakkaktır. Temennimiz daha başka benzer birliklerin de oluşması, ama muhakkak mücadele sahasında boy vermesidir. Böylece belli bir asgari programda anlaşmış, aralarında demokratların, Marksistlerin ve dincilerin bulunduğu temsil gücü yüksek bir kurul oluşturulabilecektir. İşte bu kurul ciddi bir şekilde gündem belirleyebilir. Bu gündem her halde teslimiyetçi ve kaderimizin başkaları tarafından tayin edildiği zeminleri "beyhude çaba" derekesine düşürecektir

Demokrat'ın 4. sayısında şöyle demiştik: "Kürt Hareketi..... yavaş yavaş iki ana cepheye ayrılıyor. Ülke içindeki eski politikacıların başını çektiği ve giderek Avrupa'da yayılan birinci guruptakiler (biyle) "kader tayini" işine iyice yatkın. Bu konuda müzakereler olacaksa masada yer

almanın mücadelesini veriyorlar..... önemli bir gözlem, bu gurubun sayısal durumunun gittikçe kabarma eğilimi göstermesidir.. "ikinci cephedekilerde ise tam bir hüviyet arayışı vardır. Çoğu şu veya bu şekildeki dünya bağlantılarıyla samimi bir şekilde ülkelerine bir şeyler vermeye çalışırken, deniz birden bire bitti. Bu guruptaki Kürt insanı'nı ayakta tutan, Bağımsız, Birleşik Kürdistan'a ulaşma ülküsünün güvencelerinden bazılarında yıllarda çatırdamalar veya bizim çatırdamaya yordığımız sesler geldi. Bu noktada kahredici bir yalnızlık duygusu sardı ortığı... Bu duygunun örgütlerin gövdelerinde dahi paniğe yol açmaması, onların gerçek yurtseverlik duygularından ileri gelmektedir."

İşte sorun burada. Bir Millet'in içinde, hemde Kürt Milleti gibi bölünmüş, asimilasyon saldırısına maruz bir milletin içinde kalın çizgileriyle iki organize veya organize olmamış cephe her zaman var olacaktır. Eğer gündeme egemen olmak istiyorsan güçlenmelisin. Güçlenmek için ise asgari programına uygun bir sıcak veya politik mücadele geliştirmeli ve bu arada paralel çalışma içindeki gurup veya partilerle birlik oluşturmanın şartlarını yaratmalısın. Belkide mücadeleyi tek başına damgalayacak bir inandırıcılığa da erebilirsin. Temsil gücün en üst düzeye çıkabilir. İşte o zaman Paris Konferansını düzenleyenlere bir de bakmışsın ki sempatiyle bakıyorsun. Onları kıskanmıyor ve onlara kızmıyorsun!

PARİS KONFERANSI NEDİR ?

Paris Konferansı'na teslimiyetçiliğin dayatması veya Kürt siyasi Partilerini hiçe sayma amacını taşıyıcı bir operasyon olarak görmek, güçsüzlüğün yarattığı bir duygudur. Şunu iyice anlayalım: Paris Konferansı, sevrês le aynı anlamı taşımıyor! Sevrês yüzbinlerce ölüye mal olan bir dünya savaşının ardından yaptırım gücü yüksek olan galip devletlerin eski sömürgecilere dayattığı ve Kürtler'in istifade edemediği, Profesör Lazarev'in deyimiyile "bir umut" tu.

Hemen kaydedelim ki Lazerev'in ülkesi, Sevrês antlaşmasını 1920'de Kemalistlere feda etmek için para ve silah ne lazımsa vermiş ve yine kendisinin deyimiyle "Lozan yıkımı" na belirleyici katkıda bulunmuştu. İşte böyle bir Sevrês'le Paris "sempati" Konferansını birbirine karıştırmak safdilliktir.. Bağımsız bir Kürdistan öngören bir anlaşma ile bir kültürel kimlik toplantısı nasıl karıştırılır?

Kürtler'in istifade etmek için organize olamadığı, her kafadan bir sesin çıktığı 1918-1922 kesitini, 1923 kara Lozan Anlaşması günleri takip etti. 1925'te bunu redetmek için silaha sarıldığımızda artık çok geç kalmıştık. Kemalist'ler 1925 - 1938 yılları arasında Kürdistan'da diledikleri gibi bir kelle avcılığına çıkarken dünya da kimsenin gıkı çıkmadığı gibi komintern tarafından teşvik edilip alkışlandılar bile!

SEVR

Bugün 1918'le bir bağı, olmayan yeni bir deprem var dünya da. Diktatörlerin çöplüklere atıldığı demokrasi ve özgürlük depremidir bu. Kürtler, ne kadar uzun süreceği belli olmayan bu depremden azami istifade etmek zorundadırlar Aksi takdirde Paris i takip edecek olan yeni Lozan'lar gündemleşecektir. Sessiz, imzasız içsel Lozanlar! Kemalistleri etkileyecek, Kürt Ulusal Hakları konusunda bazı adımlar attırarak çabalar neden sabote ediliyor, neden bundan ürklüyor? Yoksa Paris, bazılarının varmak istedikleri mutlak bir durak mıdır? Bir gün şu heryere koşan Filistin'li Yaser Arafat'a "...Arap lideri neden senden nefret ediyor?" diye sorduklarında, "o da ABD 'ye ulaşmaya çalışıyor, ama ben ondan önce vardığım için küplere biniyor" demişti. Herhalde bazı Kürt örgüt liderlerinde de treni kaçırdıkları hissi geliştii..

Paris konferansı bir yerde yarı resmi konferans olarak telakki edilebilir. Konferans'a katılan 30 ülkenin pro-Kürt insanı kendi adlarına konuşurken başka sözler kullanırken, ülkeleri adına konuşurken başka. Şunu öncelikle bilelim; Konferans, bir mücadelenin

sonucunda verilecek şeylerin tartışıldığı bir platform değildi. Yaptırım gücü olan kararlar alamazdı. Amaç sadece mazlum Kürt Milleti'nin durumunu gözler önüne sermekti. Zaten uluslararası hukuk kaidelerine göre içişleri olarak telekki edilen; "ayrılma", "ayrı devlet kurma" hakkı ile ilgili fikir beyan etmek, diplomatik ilişkileri kesmeyi göze almakla aynı anlama gelir. Oraya gelen hiç bir yabancı insanın ülkesinin buna hazır olmadığını bilmek zorundayız. Bilmek zorundayız ki, hiç bir hak sahada mücadele edilmeden verilmez. Haklar, hele ayrılma hakları; Kürdistan tarihini verdiği 2.5 milyon şehitle ispatladığı gibi, ancak meşakkatli mücadeleler sonucu o da kazanılırsa alınabilir. Şovenistlerin şu veya bu ülkenin kararlarına eyvallah etmelerini beklemek safdilliktir. ABD, SSCB, İngiltere, Fransa, Almanya vs. gibi ülkelerin Ortadağu'da sükünetsizlikleri, bu süküneti sağlamak ve çıbanbaşlarını kısmen de olsa söndürmek için bazı tedbirleri şovenist işgalcilere empoze etmeye çalıştıkları doğrudur. Bu tedbirler için Kürdistan'da taraftar aradıkları da doğrudur. Türk şovenistleri ile saddam'ın bazı şeylere hazır oldukları da!

LOZAN

Doğru olmayan, Paris "sempati" konferansını bunlarla karıştırmaktır. Sen güçlü bir birlik oluşturduğun, temsil gücünü yükselttiğin, halkın gerçek potansiyeline ve isteklerine öncülük edebildiğin sürece yapılacak Paris Konferansları senindir. Konferanslar'a, yaptırım güçleri olmadığı sürece sadece tanıtıcı bir platform olarak bakılmalıdır. Oralara gelenlerin dost oldukları unutulmamalıdır. Hiç kimse seni satmaya gelmiyor! Unutma ki, Halepçe ve Bahdınan katliamları ile yüzbinlerin veya milyonların göçettirilmesi olmasaydı Paris Konferansı da olmazdı. Konferans'ın "self determination" a karşı olduğuna dair bir kararımı söz kanusudur? Silahlı mücadele veren Kürt örgütleri mi kınandı? Kürtlere dayatılan bir kader mi söz konusu? Hayır!

Konferans'ın yapılmaması için Türk Hükümeti ile Saddam'ın ne kadar uğraştıkları ortada. Hatta Türk Sosyal-Demokratı olduğunu söyleyen bir parti, hoşnutsuzluğunu göstermek için Konferans'a katılan Kürt asıllı Milletvekilleri'nden yedisini bu partiden attı. Marksist olduğunu söyleyen Doğu Perinçek sol sloganlarla konferansı az mı kınadı? Bu Doğu Perinçek değildir ki Mustafa Kemal'e başkomutanım diyen? Demekki Konferans, Türk Kemalist Hükümetini ve onun payandalarını yeteri kadar kızdırmış ve endişelendirmiştir. Onlar düşünüyorlar ki, içeriği ne olursa olsun böylesine bir toplantı en aşağısından Kürt gerçeğini kafalara sokmaya hizmet edecektir. Her platformda telaffuzunu engellediklere "Kürt" kelimesi gündemde kaldığı müddetçe Kemalistler köşeye sıkışaabilecekler. Bu "Dağ Türkleri" masalının sonudur artık.

PARİS

Bu tür konferansların enstitü gibi, federasyon gibi değerli Kürt Kitle örgütlerinin katkı veya öncülüğünde yapılmasında da sonsuz fayda vardır. Partilerin siyasi kimlikleriyle çağrılmaması ilk bakışta çarpık gibi görünse bile aslında bazı açılardan faydalıdır da. Unutmayalım ki bütün örgütlerin yöneticileri, yönetici kimlikleriyle Avrupa'da serbestçe dolaşmıyorlar. Bazı örgütlerin yöneticileri devletlerin içinde ve bu ünvanı gizli olarak taşıyorlardır. Hatta bu devletlerin içinde yasalitesini koruyan bağımsız insanların dışarı çıkıp A ve B örgütü ile yanyana oturmalarının ilgili devlette ona neye mal olacağını biliyoruz. Bunun dışında konferansı düzenleyen ülkenin mesele bir kabine üyesi örgütlerle toplantıda bulunmayı mahzurlu bulabilir. Kısacası Amaç tanıtma ve ses duyurma olursa konferansın muvaffakiyeti için çaba harcamak gereklidir. Amaç kader tayinini gündemleştirme olursa bunun yeri konferans değil mücadele alanının kendisidir.

ÇOKMU TERS ŞEYLER KONUŞULDU?

Irak Caş Heyetinin konuşma istemine gösterilen tepkiden sonra Fransız Devlet Bakanı Dr. Bernard Kouchner'in Salon'daki Kürtler'e, dolayısıyla Kürt Ulusuna hakaret anlamına gelen sözleri dışında olumsuz sayılabilecek hiç bir konuşma yapılmadı. Kochner'in bu hakareti, kendi temiz geçmişine yakışmayacak cinstendi. Kouchner'in bu sözlerini bu amaç la kullanmadığına inancımız tamdır. O Kouchner ki Kürt doktorlarının keyif çattıkları bir sırada dokuz defa Kürdistan'a gidip harp yaralılarını aylarca tedavi etmişti.

Amerika Birleşik Devletlerinden Senator Edward Kennedy'nin gelmeyişi bir eksiklik ve burukluk yaratmıştı. Ama aynı Kennedy "Ben Kürt Meselisi'nin destekçisi değil, mücahidiyim" diyecek kadar pro-Kürt bir devlet adamıdır. Aramızdan vaktisiz ayrılan insan Andrey Saxarov'un gelmeyişi sebebi, ölümüyle anlaşıldı. Eşi Elena Bonner, Kürt meselesine ilgisinin nasıl başladığını şöyle anlatıyordu: "1970'te Saxarov'la Kürdistan'a gitmiş, süleymaniye'de kalmıştık. Daha sonra Barzani'yi görmüş ve o günden sonra ikimizin gönlü Kürt Halkı ile beraber olmuştur."

ABD senatosu dış ilişkiler komitesi başkanı Senatör Claiborne Pell, senatonun Kürt Meselesi ile ilgili çalışmalarını anlattı. Bu çalışmaların bu sene de devam edeceğini bildirdi. ABD hükümeti ile diğer hükümetlerin birlekte Kürt Sorununu Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonuna getirmesi umudunu dile getirdi. Tabii Kürt Meselesinin büyük takipçisi, büyük propagandisti, gönüllü mücadeleci Bayan Danielle Mitterrand'ın emeklerini inkar etmek mümkün değildir.

Kürt Meselesi'nin bir diğer kıdemli sevdalısı da her Kürt Yurtsever Milliyetçisi'nin adını bildiği William Eagleton'dur. Bir süre ABD'nin şam ve Bağdat Büyükelçiliği görevinde de bulunan Eagleton Kürtler'e sempatisinden dolayı uzun süre bu Arap Başkentlerinde kalamamıştı. Helsinki Gözleme Komitesi gurubu başkanı, daha ziyade kendi konusuna giren Kürdistan'daki insan hakları ihallerini anlattı.

Britanya Parlamentosu İnsan Hakları Komitesi Başkanı Lord Avebury, T. Woodrow Wilson'un 14 Nokta prensibini anlattı, ki bu 1918'de ortaya atılmıştı. Bu prensipler gereği Kürdistan ve Ermenistan kurulacaktı. Batılı devletler bu konuda verdikleri sözleri yerine getirmemişlerdi. Bugün ABD, Fransa ve İngiltere yöneticilerinin büyük bir manevi sorumluluğu olduğunu anlatan Avebury, Kürt insan hakları için uluslararası bir komite oluşturulmasını da istedi. Saxarov, Birleşmiş Milletlerin Kürtler için özel bir oturum yapmasını talep etmişti. Eski Cezayir Bakanlarından Hosin Aıt-Ahmed'de aynı talebi dile getirir ken, soykırımı da lanetlemişti.

Sovyet heyetinden Prof. Lazarev, Sevr umuttu, Lozan yıkım! Paris ise umudun tazelenmesidir dedi ve o da Birleşmiş Milletlerde oturum istedi.

Konuşmacılar:

- Kürtler'in birlik olmalarını ve uluslararası kuruluşlara muhatap olacak bir heyet oluşturmalarını dilemekteydiler.

- Mesele ye sadece insan hakları penceresinden bakmaya dikkat ediyorlardı. Bunun sebebi, açtırki sömürgecilerin bunaltıcı baskısıydı.

- Kürtler infak bir teferruat hariç, olumlu bir tavır sergilemişlerdi.

SONUÇ

Kürt Enstitüsü ve Danielle Mitterrand'ın büyük emekleriyle yapılan bu toplantı, Kürt Ulusal Sorunu'nun gündemde tutulması bakımından çok iyi bir adımdı. Mayıs'ta yeni bir Konferans'ın Stockholm'da toplanacağını öğrenen sömürgeciler hazırlıklara şimdiden başladılar bile. Bir İsveç Firması Türkiye'de tarihinin en büyük ihalesini "tesadüfen" şimdi kazandı. O zamana kadar daha nelerin döneceğini bilmiyoruz. Ama şunu söylüyoruz; Kürt siyasi Parti ve örgütleri provakasyona müsait tekliflerde ısrar edip Konferans'ın Sabote edilmesinin zeminini yaratmasınlar. Konferans'ın iyi bir propaganda zemini olduğunu asla aklımızdan çıkarmayalım. Konferansın kararlarının katılanlar için bağlayıcı olmadığını bilelim. Devletler, meseleye angaje olmamak için kendilerini temsil ettirmiyorlar. Bilelim ki, diplomasi ancak sahada ki mücadelenin gücü ile ciddi sonuçlar verebilir.

Hevpeyîvek bi tev serokê Partî Demokratî Kurdîstana- Iraq berêz Mesud Barzanî

Berî vî bi demek me bi navê kovara DEMOKRAT hevpeyîvek bi tev serokê Partî Demokratî Kurdîstana - Iraq berêz Mesud BARZANI re çêkir. Hevpeyîva me, li ser rewşa tevayî ya Kurdîstanê û li ser buyerên salên dawin hate pêkanîn. Em bawer dikin ku ev Hevpeyîva me dê bi dilê Xwendevanên me be.

Pirs: Kak Mesud, bigor bîr û bawerîya we di roja me rewşa tevgera rizgarîxwaza Kurdîstanê li Heremê çawaye û li Cîhanê de rewşa Tevgera Kurd çî ye?

Bersiv: Tevgera Kurd ji bona gihiştinê bi Mafeyê xweyî Mirovanî û Milî di Herema Rojhilata navîn de pirî bi kevnaî tete dîtîn. Bi deha sal vî Milletê hanê bi qehremanî û pehlewani ji bona sitandina Mafeyê xweyî talankirî û bi cîh anîna Mafeyê Çarekirina sernivista xwe bi hezaran baştirîn keç û lawên xwe di vê rêya rizgarkirinê de daye bigorîkirin.

Weha bes û bi tenha jî ji bona nîmune ji sal 1961 de tanî iro jî hê jî em li Kurdîstana îraqê ji bona vî mafeyê xweyî perest xebat û tekoşinê didin kirin. Vê xebata çekdarî, li Kurdîstana îraqê û herweh jî xebata Kurd li seranserî Kurdîstanê, cihekî xweyî taybetîyê giring di heremê de dayîte hiştin û ew dur yanî nêzîk bi hemu rûdanên vê Herema hanêyî pirî giring di vê Dunya me de pêve tete girêdan û her weh jî bi wan tete kêrkirin.

Ayinda Çarekirina pirsîyariya Kurd bi ayinda vê Heremê ve tete girêdan û pirsîyariyên vê Heremê jî bê çarekirina pirsîyariya Kurd jî ew ji hev nayêtin çarekirin.

ji ber vê jî hemu Hêzên Welatî, Demokratî û pêşverû jî di vê herêma me de li gora zanebûna xwe û dilsoziya xwe ji bona Welat û Milletê xwe piştî xebata me didin girtin. Iro pirsîyariya Kurd ji her roj bêtir serê xwe bi xurtî di nava vê Herêma hanê de dide berz û balakirin û çarekirina xwe bi darê zorê dide neçarkirin. Bi rast û durûstî Destana (Tiragodya) Kurdîstanê bi xwe ew nema bêtir a me Kurdan bi xwe ye, lêbelê jî ew bi xwe jî a wan miletan bi xwe ye, ji yên ku wan Kurdîstan di nava xwe de ji xwe re dane parvekirin. Her weh jî pêrejî rewşa tevgera Gelê Kurdîstanê li seranserî Cîhanê di vê pêla me de gaveke pir mezin û giran ji xwere deyîte avêtin.

Rojekê ji Rojan weha navê Kurd û Kurdîstanê li seranserî Cîhaê weha bi rûmet û dildarî nehatîye derketin. Bîr û bawerîya Dunyayê dîr yanî nêzîk li gel xebata Rizgarîxwaza Kurdîstanê tete dîtîn. Ev li ser me her û her dide pêwîstkirin, ku em di vî warê hanê de şev û roj jî ji bona ragîyandina Bîr û bawerîya cîhanî li ser dadîya xebata xwe û pêwîstîya çarekirina wêna ji bona parastina aramîyê aşîyê divê Herema giring de li cîhanê bidin agahdarkirin. Hîç Goman tete nayête dîtîn, ku rewşa Tevgera Kurdîstanê li cîhanê ji xwe re vejandineke nuh dayîte wergirtin.

Ev jî bi xwe jî veguhartineke nuh dişeweyê navroka xebata me de ji bona Çarekirina Pirsîyariya Kurdîstanê li ser me, bi xwe jî di nav me jîyê me de dide kêrkirin. Tevî van dijwarîyên pirî ku pê xebata meyî Rizgarîkirinê jî pê tê rû bi rûkirin, ez bixwe jî pir bi saya Xebata Gelê Kurdîstanê û sorbuna wîna ji bona serxwebûna xwe pir bawermendim,

ku ev xebata Netewê Kurdî Perçekî bi serxwebun, Yekiti û xweşbuna jînê dê bête bi tac û xelatkirin. Her weha jî ew dê bi dostanî û biratî li gel Miletên Rojhelata Navîn de divê Herema mayî pirî girîng de di vê Cîhanê me de bi xêr û xweşî bête jîyanîkirin. Azadiya me Kurdan bi azadîya van Miletên hanî ve tete girêdan û her wehî Azadîya van Miletên hanê jî bi azadîya Miletê Kurdistanê ve tete girêdan. Miletê azad Miletê din jêdestên xwe nade kirin. weha bi vî Rengê hanê Barzanî em ji bona dostanîyê û biratîyê li gel van Miletên hanê dane fêrkirin û ji bona evîna Kurdistanê, Azadî Serxwebun û yekîtiya wêna şev û roj em dane pederdekirin.

Pirs: Di rewşa hanê de hinek ji problemên Tevgera Kurdî di her çar perçên Kurdistanê hene. Bi gor bîr û bawerîya we çarekirina van Probleman çawa çêdibin.

Bersiv: Di sala 1514 de Kurdistana meyî xweşewîst di nava şahîşahîya sefawî û seltenta Osmanî de hate parçekirin û wê roja tarî de jî bedbextîya Miletê me hatî ye destpêkirin. Lêbelê jî hêjî bêtir di dema Cenga Cîhanî yekem de, di sala 1916 de li ser peymanaya Sayîks-Pîko li Bajare Beyrudê careke din li ser bingehê vê peymanaya hanê welatê me ducarî parvebuneke din hate kirin. Vê carê Kurdistan ji bona çar perçan di nava çar dewletan de bi darê zorî bê vîn û evîna Miletê Kurd hate parçekirin. Ji nuve sinor li ser singa welatê me hatin kişandin. Ji nuve hêjî bêtir sîstema zordarîyê û hovîtiyê di nava xakê Kurdistanê me de ji bal van dewletên nuh ve hate berze û valakirin. Lêbelê jî tev livêjî Miletê Kurdistanê bi hemu hêz û hinera xwe ve bi hemu dilsozî û mêrxasî serê xwe beramberî vê zordarîya dir û hov date bilindkirin.

Ji vê rojê de Raperîn û Şoreşên Kurdistanê hêjî nehatine temirandin. Agirê vîn û evîne ji bona Azadîyê, Serxwebunê û Yekîtiya Kurdistanê bêhnekê jî di nava Cerg û hinavên Miletê Kurd de nehatîye rawestandî. Xebata me her û her li her çar perçên Kurdistanê her xebateke dadîye, ew ji bona standina Mafeyê meyî Milî û yê Mirovanîyê tete kirin, belê hêjî bêtir ew ji bona bidawîna talankirina Kurdistana me û bende û kolekirina Miletê me tete kirin. Di nava rewş û zînetê wisa de hîç guman tede nayête dîtin, ku dê li her

perçeyekî rewş û zînetê xweyî taybetî jî bête dîtin, lêbelê jî cewhera xebata me li her çar perçên Kurdistanê bixwe tev mîna hevîn û yekin.

Li gora Bîr û bawerîya min çarekirina derdên her perçeyekî ji Kurdistanê divê em ji bona wî perçî bi xwe bidin hiştin û em tevaya perçên din tevaya karinên xwe şev û rojê ji bona kar û berjewendiya pêşvexistina Xebata perçê bi navkirî bidin tîrxankirin. Xebata her perçeyekî ji Kurdistanê tevaya xebata perçên din bi carekê ew bi xwe dide wênerîkirin. Xebata Kurdistanê ji hev bi carekê nayête parçekirin. Ew bi xwe yekîtiyêke dîyalektîkî bi hev re dide pêkanîn. Dabeşvanên Kurdistana me her û her wan ji bona bikaranîna me ji bona kar û berjewendiya xwe dane bikaranîn.

Xebata Kurdistanê ji hev bi carekê nayête parçekirin. Ew bi xwe yekîtiyêke dîyalektîkî bi hev re dide pêkanîn.

Ev rastîya hanê bi xwe jî tîrştirîn û taltirîn rastî di xebate me de ye. Her wehî vê jî bi xwe jî nehiştîye, ku em carekê ji caran jî nêzikî bi serketina xwe bibin. Lêbelê jî tev livêjî livêderêjî divê bête gotin, ku şeweyê parçekirina Kurdistana me, Cihê wêyî Ciyografî, Belavkirina wêna di nava du Welatên Mezin de û di pişt re di nava çar Dewletan de û hêjî bi serdeji cihê wêyî siyasî û Sîtratejî û Dewlemendbuna Nefte wê van tevan bi hev re xebata me ji bona serxwebunê date diwarkirin, lêbelê jî tev livan jî şeweyî geografiyî pêkhatina Kurdistanê jî ji çiyayên bilind û sengîn, ji dolên kûr, ji çem û robarên fireh ji nebuna rê û banan şeweyekî jîyanêyî taybetî bi hezaran sal li Kurdistanê date peydakirin, ku ew di nava nafka xwe de li paşvexistina me ji bona xwe her û her dide hilgirtin û di encamê dawî de xebata me bi ketinê tene bidawîkirin.

Weha li gora Bîr û bawerîya min li ser me divê, ku em hur û kur li seranserîya Mêjuwa xwe bigîştî û li mêjuwa xebata serxwebuna xwe bi taybetî lêbidin temasekirin û ji nava wan fêrbun û hînbunên pir mezin û giran ji xwe re bidin standin, da ku xebata me bikêmtirîn gorî û kûrtirîn dem bi armancên xweyî perest di rizgarîki-

**Ez hêvîdarim,
ku dê hemu
Dilsoz, Welat-
perwer, hemu
Sazmendî û
Partiyên Kur-
distanêji bona
hevgirtin û pê-
kanîna Berekî
Welatiyî De-
m o k r a t i y î
Kurdistanîyî
Giştîyî şev û
roj bidin kar-
kirin û xebat-
kirin, tanî ku
Kurdistan-
meyî perest bi
carekî ji bin
tapanên Da-
girkeran û Ta-
lankeran bête
azad û serbest-
kirin.**

rina Kurdistan, serxwebun û yekîtiya wê de bête gihastin. Ev jî bes û bi tenha di yekkirina xebata me de li seranserî Kurdistanê ji bona Azadî û Serxwebuna welatê me tede tete dîtin.

Ez ji ber vê jî di vê qonaxa mêjuyiyê giran de di xebata Gelê Kurdistanê de jibona Hêzen Kurdistanê tevan bi carekê didim bangkirin: Ji bona serxwebuna Kurdistanê û Yekîtiya wêna Hevbigrin û biyekin. Evaya û bes evaya bi tenha xwe li gora bîr û baweriya min, belê li gora bextê min, dilsozî û zanebuna min dermanê derdê me bi xwe ye.

Pirs: *Kak Mesud, tu dan û standina di navbera Eniya Kurdistanê û Rejîma Iraqê de çêbune? Ku çênebune tu hewldan hene an nîne?*

Bersiv: Weke ku ez agahdarim, ta îro hêjî di navbera Berê Welatîyî Kurdistanê de û di navbera Rejîma Iraqeyî xwînrij de tu dan û standin ne hatiye dîtin. Rejîma Iraqê mîna her car ew dixwaze di rêya hin berdevkên xwe de Hêzên Kurdistanê û yên welatperwerên Iraqî ji berhev bi fen û xapandinan bide xistin. Lê xeyalê vê Rejîma Xwînrij pîrî vala ye.

Pirs: *Weke Partî, Piştî Rejîma dagirker ya Iraqê dijî Gelê Kurd çekên Kîmyayî bi karanî, Gelo di warê stratejî û Leşkerî de hunê guhartinekî cêkin?*

Bersiv: Xebata Miletê Kurd seranserî mêjuwa wî de ji berî pênc hezar sal û vir de her û her wî beramberî dijminên talankerên welatê xwe bi rengêkî pêşmergeyê, yanî bi şeweyê

Partîzanî daye kirin. van rastîyên hanê em li ser kêlên sumerîyan, Elamîyan, Bobîlîyan, Asurîyan, Akadîyan, Partîyan û herwehajî ji berî çarsed salî jî ji berî zayînê de li nik Zeyzefonê yunanî jî dibînin. Di dema musulmantîyê de û herwehajî di dema hêrîşên Mengolyan de jî vî şeweyê şer em li nik Kurdan dibînin.

Dewlemendiya Welatê me talan dikin

Bi dîyarî jî tevaya şeweyê şerê me beramberî imparatoriya sefawî û ya Osmanî jî em dibînin û hêjî biserdejtî tanî vê rojame jî her û her şeweyê şerê me bi vî rengê Partîzanî di nava çiya û deştên Kurdistanê de ji bona parastina welatê me û hebuna me tete kirin. Mero bi rast û dirustî dikare bêje: ku Kurd di warê cenga Partîzanî de, cenga liberxwedanê de di seranserî mêjuya Dunyayê de pir bi nav û dengin. Vî şeweyê şer dur yan jî nêzik tevaya siyaseta me dayite danîn, ku her û her jî li ser vê jî di encamê dawî de jî xabata me dihateketin û ew bi armancên xwe pê nedihate gihastin.

Belê ev şeweyê şer kirinê, yê ku Mero jêre bi navê şerê “Bav û Kalan” dikare bide binavkirin, tevî Gernasî û Mêrxasiya Kurdan jî ew nikarîbu li paytextên dujminên me bihata bi serketin. Me dikarîbu her û her dujminên xwe mîna Hirçekê bidin birîndarkirin, da ku ew ji bal hineke din ve bête vegurandin. Tevlîvêjî xebatameyî çekdarî jî li Kurdistana Iraqê bi gavên pir mezin hate pêşvexistin me bi saya xebata Pêşmergeên Kurdistanê dikarîbu Heremên Riz-

garkirî bidin firehkirin û sipahê Iraqê roj bi roj bîne lêbidin tengkirin û şikestinê û serşorkirinê tevî nuhtirîn çekên wîyî wêrankirinê jî jê re her û her bi pişk û par bikin.

Faşiyên Bexdadê, talankerên Kurdistanê ji bona wan nema çekên nuhî wêrankirinê ji Top, Tang, Balafirên Cengînî, Mûsek, Napalm, Fosfor, Bombên Goşînî ji bona talankirina dewlemendiya Welatê me û bi taybetî Nefta Kurdistana me û kole û bendekirina Miletê me dida têrkirin; Ji ber vê jî Rejîma Iraqeyî xwînrij û xwînrij jî Kurdistana meyî ciwan û şêrîn ji sala 1987 de tanî payîza sala 1988 de bi ber barandina Bombên Kîmyawî date dan. Weha Zarok, Menal, Pîrek, Pîr û Kalên me, belê jîndarên ser xaka Kurdistana me bi Bombên Kîmyayî didan kûştin, da ku ew liberxwedana vî Miletê Mêrxas û Gernas ji bona Mafeyên xweyî Mirovanîyê û Milî bide şikandin.

Weha bi hezaran Zarok û Biçukên Kurd, Pîr û Kalên wî hatin kûştin û herwehajî bi hezaran ji nava Kurdistana rizgarkirî ji gemara tapanên sêwîyên Afleqê Faşî hatin derkirin. Ew ji bona nava Turkî û Iranê bi darê zorê ji bona man û nemana xwe hatin penakirin. Ev Kûştina Giştî û destpêkirina biqirkirina Gelê Kurdistanê û valakirina Welatê wî ji bal Rejîma xwîn-mêja Iraqê bi saya barandina Kurdistanê bi çekên Kîmyayî li ser me bi darê zorê ev Şerê man û nemanê dide neçarkirin, ku em bi carekê ji nuh ve li tevaya şeweyê Sitratedîyî xweyî Sipahê lêbidinvenerandin û ji binî ve tevaya stratejiya xweyî sîpahî bingehe sitratejiya meyî si-

yasî li ser rûdanin nuh bidin danîn.

Ev jî bi xwe jî tevaya şeweyê şerê “Bav û Kalan” bi darê zorê tîne bidawîkirin. Şeweyê Sitratejiya Sipahîya meyî nuh bi carekê şeweyê rêxistina meyî siyasî û Sitratejiya meyî siyasî ji binê de dide veguhartin û her wehaji pêrejî piraniya armancên meyî siyasî jî bixwe jî dide guhartin û li gel vê jî pêrejî tevaya pêwendiyên Kurdistanê jî ji nuh ve jî li ser bingehekî Zanistî li ser hiş û berjewendîya tevaya xebata Azadî, Serxwebûn û Yekîtiya Kurdistanê me dide avakirin. Em di vî warê hanê de pir neha bi şeweyekî zanistî û li ser xwe û hêjê bêtir liser berjewendîya Miletê Kurd li seranaseî Kurdistanê di Serxwebûnê de û xweşbûna jînê de bi kurttirîn dem û kêmtirîn gorî li van pirsên giring didin lêvenerandin û serpêhatiyên pirî nerx ji wan didin wergirtin.

Em bawerin , ku ev tevaya hevgirtin û yekkirina xebata Kurdistanê bi carekê dide pêwîstkirin .Em bi vîn û hebûna Miletê xwe bawerin. Em bi azadî û serxwebûna Kurdistanê xwe bawerin û hêjê bêtir em bi Mirovaniya xwe bawerin. Dema Koletiyê û Bendîtiyê hatiye bidawîkirin. Rojekê ji Rojan ew bi xwe jî saya liberxwedana Gelê Kurdistanê di nava Welatê me de ji pênc sal û bêtir nehatiye dîtîn. Ev Miletê weha Mêrxas û Gernas, yê ku wî di seranserî mêjûwê de çiya, zinar, lat, teht û berên Kurdistanê li Dujminan bi agir kirîbun û Pêsmêrgên Qehreman xwedanê durujmê Kurdistan yanjî nemanê hê jî bêtir ew li ser vî durujmê perest sor in.

Vê carê ew bi xwîna pakên menalên Helepçe sûnd û peymanê li ber tevaya dunyayê didin, ku ne bes tenê Kurdistanê de di bin lingên Faşiyên sêwiyên Eflaq de, Qertelên Bexdadê de bi pilingên agir bidin kirin, na hêjê bêtir de ew tevaya şerên xwe di nava Bajar û Gûndên Faşiyên Bexdadê de bidan dadan û vexistin. Ew dê devji vê xebata perest bernadin, tanî ku Talankerên Kurdistanê ji nava Welatê me neyêntin pengizandin û Welat û Miletê me Azad, Serbixwe û yekgirtî nayête dîtîn. Evaya tevaya armanca jîna me bi xwe ye, na hêjê bêtir ev bi xwe jî Mirovaniya me bi xwe ye, em hatinê vê Dunyayê, da ku em jî serbest û azad mîna Mirovan bextiyar di nava Welatê xwe de bêtin jiyandin. Me Azadî, Wekhevî û biratî divê. Me Koletî, Bendîtî û Bindestî navê.

Pirs: Kak Mesud, em dizanin partî di warê Leşkerî de pir bi hêze, gelo hember van kiryarên nemirovî ya Rejîma Iraqê çima hûn Operasyonên Leşkerî çênan.

Bersiv: Piştî bi pirî bi karanîna çekên Kîmyayî di nava Kurdistanê de û derkirina bi hezaran ji nava herêmên Rizgarkirî şerê me li gel Rejîma Iraqê pirî bêtir hatiye diwarkirin; Ji ber tevaya Heremê hatiye çolkirin û pêrabunên leşkerî deha hatine diwarkirin. Tevlivêjî me pêrabunên leşkerî beramber bi Dujmin nedane rawestanden. Li kû derê kês bi Hêzên me dikevin, li wê derê em destên xwe beramber bi Dujmin didin dawêşandin. Em li gora karîna xwe bêhnê bi Dujmin nadin.

Lê belê li vê derê jî careke din jî divê bête gotin: Piştî avêtina çekên Kîmyayî di nava Kurdistanê de û bi taybetî jî beramberî xelkên bê gûneh ji Zarok û Menalan, ji Pîr û Kalan, belê dijî tevaya jindariyê li ser xakê me û pêrejî dijî hemu qanunên Navnetewî jî û bi taybetî dijî lihevhatina Cinêv di sala 1925 de, ev tevde Dirîtî û Hovîtiya Rejîma Basiyên Faşî li Bexdadê bi dîyarî ji tevaya Dunyayê re dide derxistin û her jî ev jî bi xwe jî li ser me dide neçarkirin, ku em bi carekê Stratejiya xweyî sipahî û pêrejî li gel jî tevaya Stratejiya xweyî siyasî jî ji nuh ve jî lêbidin temaşekirin û veguhartin.

Berekî Kurdistanî pêwîstiya Kurdistanêye

Weke me li jor date xwîyanîkirin, piştî barandina Kurdistanê bi Çekên Kîmyayî li gora bîr û baweriya min em nema dikarin bi rengê şerê berê belê şerê “Bav û Kalan” bi serketî beramberî vî şeweyê şerê Kîmyayî bêtin biserketin. Ji ber vê jî bi darê zorê jî li ser me jî tete neçarkirin, ku em tevaya Stratejiya xweyî sipahî û pêrejî Stratejiya xweyî siyasî divê em bidin gûhertin, daku em bi kurttirîn dem û kêmtirîn gorî talankirina Welatê xwe û kole û bendkirina Miletê xwe bidin hilanîn û Dujminên xweyî Dir û Hov ji nava Welatê xwe bidin derkirin û bengizandin û em bi armancên xweyî perest di Azadî Serxwebun û Yekîtiya Kurdistanê xwe de bêtin gihaştin.

Bikaranîna Çekên Kîmyayî di nava Kurdistanê me de, belê

di nava Rojhilata Navînê de, na hêjê bêtir di cara pêşî de di mêjuwa Mirovanyê de dijî xelkên bêguneh, dijî Zarok û Menalan, dijî Pîrek û Pîr û Kalan ji tevaya Mirovên vê Dunyayê re dirbun û Hovîtiya Faşîyên sêwiyên eflaq, Qertelên Bexdadê beramber bi Gelê Kurdistanê dide derxistin. Ew şopên bikaranîna Çekên Kîmyayî pir kûr û bi tirs bi darê zorê dê xwe di nava Rojhilata meyî Navîn de bide hiştin. Em tev dizanîn, ku Miletê di vî sedsalên Bîstan de mîna Netewê Kurdî perçekirî bikaranîna Çekên Kîmyayî ji ser ruwê zemînê nayê-te hilanîn û qirkirin, lebelê hîç guman têde niye, ku dê derd û kulên vî Miletê reben û Belengaz bi deha car bêtin bêtirkirin. Lê tev livêjê em bi rastî jî dikarin ji neha de ne bes tenê ji bona Faşîyên Bexdadê bidin diyarkirin, lêbelê jî ji bona tevaya Dunyayê re bidin xwîyanîkirin, ku bikaranîna Çekên Kîmyayî di nava Kurdistana me de agirê man û nemanê li Rojhilata Navîn dide vêxistin û ger jî bes û bi tenha jî bi ava me mabe em dikarin di encamê dawî de Faşîya Bexdadê bi xortî bidin tewlandin û bestandin.

Ava Kurdistana me di ayinde de beramberî Faşîya eflaqî gewretirîn Çekê me bi xwe ye. Em hêvîdarin, ku Netewê Erebiyî merd û bi rumet, dirwasa, dost û birayên me dê ew bi xwe jî vî karê Hovîti li bal Faşîyên xwe bide tawanbarkirin û rawestandî, da ku Netewê Kurd û Ereb bi dirawsetî bi Aştî, bi dostanî û biratî li gel hev di Serxwebunê û xweşbuna jîne de bêtin jiyandin.

Pirs: îro jimareke zêde ji 50.

Em tev dizanin,
ku Miletê di vî
sedsalên Bîstan de
mîna Netewê Kurdî
bikaranîna çekên Kîmyayî
ji ser zemînê nayê-te hilanîn.

hezâr penehende li Kurdistana Tirkîyê dijîn. weke ku em dibînin rewşa wan gelekî dijware û nexweşe. Tu alîkariyek ji Rêxistinên Înternasyonalî ji wan re negihîstine.

Hûn wek Partî li ser rewşa wan çî difikirin?

Bersiv: Belê ev penahindên hanê ber barandina Kurdistanê bi çekên Kîmyawî ji bal Rejîma îraqê ji nava Heremên Rizgarî hatin derketin. Ew di rewş û zîneteke pirî bed de dijîn. Bedbextiya Miletê me wê çaxê date destpêkirin, gava ku ew di sala 1514 û di pişt re li ser bingehê peymanê Sayks-Pîko di sala 1916 de careke din jî ji hev hate perçekirin. Ev betbextiya hanê jî her û her jî dê bête dîtin, tanî ku ev perçebuna welatê me bête hiştin.

Ji bal Rêxistinên Navneteweyî alîkarî ji bona Penahindên Kurd li Tirkîyê dixwazin bidin kirin, lêbelê ji bal serdariya Tirkîyê kelem û kosb ji bona vê alîkariyê têtin dîtin. Hêjê Penahindên Kurd li Tirkîyê nenale Penahendan li wan tete temaşekirin, lêbelê bi rast jî ew ji bal serdariya Turkî nala dilên Cengê li wan tete nerîn.

Ew bi xwe ji dijî hemu qanûnên Navnetewî jî tete derketin. Ji ber vê jî Partiya me,

Partiya Demokratî Kurdistan li seranserî Dunyayê li nik saz-mendiyên welatî û li nik yên Navnetewî dide xebatkirin, ku ev Penahindên hanê nala Penahindan li wan bête temaşekirin û ew xweser bi rêxistina Penahindan ya Yekgirtina Netewan ve bête girêdan û ew bi xwe Serperîştîya wan bide kirin û hemû yarmetî di wê rêya hanê de ji bona wan bête rêkirin û di wê rîyê hanê de bixwe jî ew bête parvekirin. Weha em di vî warê hanê de didin karkirin. Her wehajê em didin remankirin, ku li ser me divê, ku em xebata xweyî siyasî bêtir û bitir li gora dayînen neha bidin bipêşvegestin û pêrejî li geljî şeweyê xebata xweyî çekdarî li ser bingehên nuhî pêwîst bidin veguhestin, da ku em bikaribin van Penahindên Kurdistanê bi serfirazî careke din ji bona nava xakê xwe bidin zîvirandin.

Pirs: *Kak Mesud dîtina we ji bona Eniyek Demokratî û Niştîmştîmanî li tevaya Kurdistanê çîye?*

Bersiv: Ger em bèn hûr û kûr li tevaya mêjûwa xebata xwe bidin temaşekirin, dê emê nala nîşana ber û duberiya xwe û neyekbûna xwe di nava wê de bidin dîtin. Ev bi xwe jî dûr yanjî nêzîk tanî roja hanêyî me tete dîtin. Welatê me Dujminên me li ser singa Kurdistana meyî şêrîn û xweşewîst ji bona talankirina wê û bendekirina Miletê me ji xwe re dane kişandin. Dewlemendiya Welatê me ji xwe re didin talankirin Miletêmeyê bêgûneh di nava xwina wî de ji xwe re didin vegezandin û hêjê bi serdejê wî ji hemu Mafeyên wiyî Mirovanîyê û

Milî didin bê pişk û parkirin, na, hê jî bêtir biserdejî ew wî ji xwe re jî didin kole û bend-
kirin.

Ger jî ew jî ji bona biçukdî-
tirîn mafeyê xwe jî ji xwe re
bide xebatkirin, ew wî bi hemu
Çekên Wêrankirinê û biserdejî
vaye bi Çekên Kîmyayî dixwa-
zin wî bidin qirkirin. Em bi
tevayarastiya tirş û talbunê divê,
ku em ji bona Miletê xwe bêjin:
Ku Dujminên me, Dagirker û
Talankerên Kurdistanê ji dil û
can dixwazin û şev û rojê jî ew
jê re didin karkirin, da ku ew
Miletê Kurd ji ser xaka Kurdi-
stanê bidin kole û bendekirin,
na, hêjî bêtir wî bidin qirkiri

Dema Koletiyê û Bendîtiyê hatiye bi davi kirin.

Ev rastiya hanêyî pirî tirş û tal
di vê rojame de li ser me Kur-
dan bi carekê li seranserî Kur-
distanê dide neçarkirin, ku em
ji bona hebuna xwe, belê ji bona
Mirovanîya xwe divê hev bi-
grin û biyekbin. Bêyî vîna ev
Miletê Mêrxas, Gernas û kev-
nar dê bi darê zorê bi neçarî
ducarî nemanê bête kirin. Em
bivên yan jî nevên ev yekbuna
me li seranserî Kurdistanê ji
bona Azadî, Serxwebun û yek-
kirina Welatê me bes û bi tenha
rêya man û nemana me ye.

Ev bes û bi tenha dermanê
derdê me bi xwe ye. Jî ber vê jî
ezê dê tevaya jîna xwe ji bona
vê bihev girtinê û biyekkirinê
bidin tixankirin. Em mîna Parti-
ya Demokratî Kurdistanê şev û
rojê li gel hemu Hêzên Kurdi-
staniyê din jî xebatê ji bona pê-
kanîna Berekî Welatîyê Demo-
kratî ji bona Azadî û Serxwebu-
na Kurdistanê dê bidin xebatki-
rin. Pêkanîna Berekî weha li se-
ranserî Kurdistanê bi gihandina
armanca perest di yekbuna
welatê me de û bi Serxwebuna
Kurdistanê me dide mujdeki-
rin.

Ewaya bi xwe bes û bi tenha
divê birast û duristî bersiva
Netewê Kurdî perçekirî ji bona
lêdana Kurdistanê bi Çekên
Kîmyayî ji bal Faşîya eflaqî bête
dan. Bêyî vîna em rêya xwe ji
bona Mafeyê Çarenusa xwe,
belê hêjî bêtir ji bona Mirova-
nya xwe didin durkirin û gori-
yên xwe deha bêtir didin pirkir-
in û hêjî bi serdejî ji xwe re û ji
tevaya Dunyayê re jî nezanî,
bêvacî û netêgihîştina xwe be-
ramber bi çarekirina pirsîyariya
xwe bi eşkere didin diyarkirin.

Ez hêwîdarim, ku dê hemu
Dilsoz, Welatperwer, hemu
Sazmendî û Partiyên Kurdistanê
ji bona hev girtin û pêkanîna
Berekî Welatîyê Demokrati
Kurdistanîyê Gistî şev û roj bidin
karkirin û xebatkirin, tanî ku
Kurdistanê meyî perest bi care-
kê ji bin tapanên Dagirkeran û
Talankeran bête azad û serbest-
kirin..

KEMALİZM YA DA SOSYAL DEMOKRASİNİN TÜRKÇESİ

SERDAR DILAN

Türkiye’de Kürt Marksistleri ile Türk Marksistleri’nin ayrışması için uzun bir yolu almak gerekmişti. 1960’larda önce TIP, TKP ikilisi Kürt Marksistlerini masederken, aynı dekadin sonlarına doğru bu kez devreye; İhtilalcı İşçi- Köylü Partisi, Türkiye Halk Kurtuluş Partisi ve Cephesi, Türkiye Halk Kurtuluş ordusu gibi örgütler girmişti. TKDP’nin Marksistlere de açık olması, Devrimci Doğu Kültür Ocakları deneyleri belli bir ayrışmanın ilk köşetaşlarıydı. 1975’ ten sonra TKSP’ nin TKP’ nin seksiyonu şeklinde örgütlenmeyi reddederek bağımsızlığını ilan etmesinin ardından kurulan KIP, KAWA Rızgari, Têkoşin, PKK vs, gibi irili ufaklı Kürt örgütleri ayrışmayı aşağı yukarı tamamladılar. Bunun üzerine TKP(B) , TKP-ML (DABK olarak) vs, gibi Türk örgütleri yeni seksiyon örgütlenmeleri yaratılsay da DABK çılar hariç kimse önemli bir başarı sağlayamadı. Sol-Birlik’ in sürgün şartlarında kurulması, -Türk Solu’ nun bağımsız Türk marksist örgütlenmesini tanıdığıının delilidir. Ama bu cephe hala tam bir berraklık yoktur.

Köklerini “Gülhane Hatı Hümayunu” na kadar uzatabileceğimiz Türk “Sosyal Demokrasi” nin ise böyle bir ayrışmada değişik davrandığı görülüyor. Önce bir soru: Nedir Türk Sosyal - Demokrasi?

Bilindiği gibi dünya Sosyal - demokrat hareketi köklerini Marksın kurduğu 2. Enternasyonal’dan alan, önüne reformizm ve evrimciliği koyan bir harekettir. 2. Enternasyonal bu gün halen ayakta duran en geniş dünya hareketi olarak düşünülebilir.

Mustafa Kemal’in Kürdistan için bir yıkım olan Lozan’ı

bile ayaklar altına aldığı sırada Komünist Enternasyonal Türklere sahip çıkarken, 2. Enternasyonal mazlum Kürt milletini hiç olmazsa kararlarında desteklemiştir. 30 Ağustos.1930’da Zürihteki celsede alınan karar şöyle:

“Uluslar arası Sosyalist Teşkilatı’nın yürütme kurulu, Dünya’nın dikkatini, Türk Hükümeti’nin sadece özgürlükleri için savaşan Kürtleri mat etmek değil, fakat aynı zamanda isyana katılmayan Kürt ahaliyi de imha etmek için giriştiği bu katliamlara çeker. Türk Hükümeti böylelikle Kürt Halkı’nı Ermeniler’in akibetine uğratmaya çalışmakta; kapitalist ulusların kamuoyları bu kanlı vahşeti protesto bile etmemektedirler.” (Yakınçağ Kürt tarihine bkz)

İşte bu enternasyonale üye olarak kabul edilen Türk Sosyal - Demokratlarının fikri köklerinde Marksizmin yeri asla yoktur. onlar, Kemalistler’in kurdukları Cumhuriyet Halk Fırkasından köklerini alıyorlar. CHF’yi kuranlar ise bir kısım eski ittihatçıdır. ittihatçıların ataları ise Gülhane Hat-ı Hümayun’unu hazırlayan Batıcı ekiptir. Bu ekip, ulusal kurtuluş hareketlerinin daraltıkları imparatorluk tabanından birşeyler kurtarma amacıyla hareket ediyor ve kurtuluş çaresi olarak Batılılaşma yı görüyorlardı. Ama asırlar boyu “ümme” fikri üzerine yeşeren imparatorluğun yapısını bir anda yerlebir edecek gücü de bulamıyorlardı.

Matbaanın getirilmesi, yarı laik kanunların çıkarılabilmesi ve yeniçeri ocağının lağvı bunların “milli devlet” formülüne dönmeleri için iyi bir temel oluşturdu. Ama onların getirdikleri her yeniliğin yan etkisi Kürdistan’ı ağır bir şekilde yaralamaktaydı. On beş yıllık mecburi askerliğin ve ağır vergilerin yükleri hep Kürtler’in sırtına bindirilmeye çalışılınca iş zıvanadan çıktı ve silahlar konuştu.

İttihatçılar, millet fikrine daha yakın oldukları için Kürt Ulusuna soğuk bakıyorlardı. Bundan dolayı bunların dönemi Kürdistan’ın en karanlık sayfalarından biridir. Ermeni tehciri, Kürt tehciri, Büyük savaş, onbinlerin kıyımı, ayaklanmaların birbirini takip ettiği bu vahşet döneminin yönlendirici ekibini Batı; “Jön türkler” gibi “sempatik” bir adla anıyor. İttihatçılar, gerçi tam bir milli devlet devretmediler ama, Ermeni, Elen ve Kürt soykırımını ile bunun ortamını hazırlamışlardı.

1920’li yıllardan itibaren ekibini kurarak gelişen

kemalizm, ulusçuluğu Türk ırkı'nın üstünlüğü temelinde şekillendirmeye çalıştı. 1923'te cumhuriyeti kuran Kemalistler, bir yandan Kürtleri zapt-u rapt altında tutmaya çalışırken öte yandan da ırkçı ideolojilerini oluşturmak için kurumlar inşa etmeye başladılar. Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumu bunlar arasındadır. Bu kurumların geliştirdikleri Güneş-Dil teorisine göre bütün dünya dillerinin kaynağı Orta-Asya'da türeyen Türk Dilidir. Türk Tarih Tesine göre ise dünya'nın tüm merkezlerine medeniyet, Türkler tarafından taşınmıştır. Bu tezin sahibi olan Kemalistler'den biri şöyle diyor:

"Efendiler... Dünya'da itiraza uğramayan hiç bir hakikat yoktur. Evet, olabilir. Bütün dünya Türk imiş de kimsenin haberi yokmuş, diyenler de bulunabilir.. Bu itirazın da her gün bir adım daha hakikata yaklaşmasına rağmen yeni tarihimizde böyle bir iddia yoktur. Ancak, dünyaya şamil olan medeniyetlerin, kaynağı, kökü, başlangıcı "Orta-Asya yaylasıdır" ve "O medeniyetin yaratıcıları ve taşıyıcıları da Türklerdir" tezi vardır."(Türk Tarih Tezi ve Kürt Sorunu-İsmail Beşikçi)

Bu tezlerin sahipleri ülkede gerçek bir seferberlik ilan etmişlerdi. Bunların başlıca hedefleri Yeni bir Türk ulus fikrini bir daha çıkmamak üzere belleklere yerleştirmekti. Kemalizmin başlıca ilkeleri hazırlanan Türk anayasalarının değişmez maddeleri arasına girdi. Bu kurumlarında anayasalara girmesiyle her şey daha bir iyi şekillenmiş oluyordu.

KEMALİZMİN KÜRTLERE BAKIŞI

Kemalistler, Kürtler'i yarattıkları üniter devlet ilkesinin önündeki en büyük engel olarak görmüşlerdir. Bunları yokettirme, göç, asimilasyon vs. gibi her türlü vasıtaya başvurarak ayıklamak, onların değişmez politikalarıdır. Belleklerde kötü bir imaj yaratarak, Kürtler'i Kürt olduklarından dolayı utandırmak ve bu yönde asimilasyona müsait malzemeler haline getirmek için "vahşi Kürt", "Kuyruklu Kürt", "Eşkiya" gibi terimleri imal ederek kafaları bulandırmak için ellerinden geleni yapıyorlardı. Tarihi "Kürdistan" adını yasakladılar. Kürtçe konuşmayı para cezasına tabi tuttular. Kemalizmin kurucularından ve bugünkü Türk Sosyal demokrasisini Bülent Ecevit ile birlikte hayata geçiren İsmet İnönü 31. Ağustos. 1930'da şöyle diyordu:

"Beş seneden beri Doğu vilayetlerimizde vukua gelen ve kökü dışarda (abç) entrikalarla kürüklenen isyan, bugün gücünün yarısını kaybediyor. Bu ülkede sadece Türk Ulusu, etnik ve ırksal haklara sahiptir. Başka hiç kimsenin böyle bir hakkı yoktur. Bu demiryolu sınıra ulaştığı gün, her türlü tereddüt ortadan kalkacak ve her türlü entrika, o zaman mutlak bir şekilde yerleşmiş olacak bu hakikatın önünde tesirsiz kalacaktır" (Çağdaş...)

Adalet Bakanı Mahmut Esat " ... Türk, bu ülkenin yegane efendisi, yegane sahibidir. saf Türk soyundan olmayanların bu memlekette bir tek hakları vardır: Hizmetçi olma hakkı, köle olma hakkı" (agy).

İkinci dünya savaşından sonra tek parti sistemini terk

eden Türkiye, alternatif iki Kemalist partinin yarış alanı haline gelmişti. Kürtler yine köle, Türkler yine efendi muamelesi görüyorlardı. Ama buna rağmen hemen fark edilen bir değişiklik de olmuştu. İktidarı oy belirlediğine göre, Kürtler'in de oyunun bir kıymeti vardı artık. Bu, nisbi bir hürriyet ortamı yaratmıştı Kürdistan'da. Ancak Barzani'nin muhacerattan Irak'a dönüşü çok şeyi değiştirdi. 49'lar tevkifatı buna örnektir.

1960 askeri darbesinden sonra hazırlanan yeni anayasa bir çok idari ve sosyol reform öngörüyenken Atatürk ilkeleri olduğu gibi kalmıştı. Türkiye yine üniter devletti, Resmi dil Türkçe idi vs. Anayasadaki reformların tümünü yapmak CHP iktidarına veya CHP'nin içinde bulunduğu koalisyonla nasip olmuştu. bunlar arasında en önemlileri yargı reformu, Üniversite ve Türkiye Radyo Televizyon Kurumu özerkliği, toplantı ve gösterilere getirilen özgürlük, dernekleşme ve sendikalaşma özgürlüğü ile grev özgürlüğüdür. Bu özgürlükler türkiye'de güçlenen bir sol akım yaratırken, CHP, Kemalizmi yeniden tarif etme ihtiyacını duymuştu.

Bu konuda başı Eski Çalışma Bakanı Bülent Ecevit çekiyordu. Ecevit, Kemalizm'i solcu bir ideoloji olarak tarif etmişti. Kendisine parti sekreteri Prof. Turhan Fevzioglu karşı durunca başkan İnönü olayda ağırlığını Ecevit'ten yana koydu. İnönü: "Biz Atatürk'le eğer tarif edersek, siyasi yelpazede ortanın solundaydık" deyince yeni bir slogan doğmuş oldu. "Ortanın Solu"! Tarifi ve sınırları belli olmayan bu sloganı CHP'de yönetime gelen Ecevit ve arkadaşları ihtiyaca göre sınırlandıracaklardı.

Ama Kemalizm, Türkiye'de her kafası çalışanın bildiği bir "sır" dır. Tarihi gelişimini 1930'larda tamamlayan bu ideoloji, zorlayıcı bir ırkçı ideolojiden, diğer bir deyimle fasizm'in Türkçe'sinden başka bir şey değildi. Üstün Türk Irkı'ndan bahseden, "bir Türk cihana bedeldir", "Türk, öğün, çalış, güven", "ne mutlu Türküm diyene" gibi sloganları ebedileştiren bir ideoloji ırkçı değil de nedir? Komünist ve Demokratik partiler dahil, CHP dışındaki siyasi organizasyonları yasaklayan, sendikal faaliyetlere, baskı guruplarına sed çeken, sadece resmi ideolojinin sesine müsaade eden, Kürt Milleti'ni Köleleştiren bir ideoloji faşist değil de nedir?

İşte bu Kemalizm şimdi parlatılıyor ve yeni bir demokrat, hemde Sosyol - Demokrat elbiseye layık görülüyor. Bu elbiseyi CHP'ye geçiren Bülent Ecevit 1974'te Kıbrıs Elenleri'nin üstüne çöktüğü zaman bile Avrupa Sosyal demokratları kendilerini dışlamayacaklardı. Kıbrıs rezaleline rağmen silinmeyen "ilericilik", bir çok Kürt Aydını'nı cezbediyordu. CHP mitingleri'ne kovulsalarda gidiyor, ertesi gün Kemalist köşe yazarlarından küfür yiyecekleri "Kurdara Azadi" sloganlarını atıyorlardı. İsmet Paşa'dan beri Kürdistan'da tecrit olan CHP, böylece Kürdistan'ın önemli bir kesiminde beraat ettirilmiş, "umutlaştırılmış"tı.

1980 askeri darbesi bölünmüş örgütsel çabaların üstüne bir kabus gibi çöküp dağıtınca "sol Kemalistler" cuntacılar karşı birşeyler söyleyebilen tek odak olarak kalmışlardı. Türk solu darmadağın edilmişti, ki Kürtlerin onlardan geri kalır yanı yoktu.

Bu sırada Cunta'nın naylon bir sosyal demokrat parti

yaratma çabasına karşı bir alternatif olarak ortaya atılan İsmet Paşa'nın oğlunun darbecilerin vetosuna uğraması kendisi için iyi bir puandı. Erdal İnönü, artık adından Avrupa sosyal demokratlarının da bahsettiği bir "ilerici" idi. İnönü, Kürt sosyal demokratlarını ve demokratlarını çevresinde kolaylıkla toplamıştı. Etrafa dağıttığı gülücükler doğrusu harikaydı!

Fakat Kürt Hareketi'nde beklenen gerileme gözlemlenmediği gibi, patlama derecesinde bir ilerleme meydana gelince İnönü ve Kürtler arasında devlet anlayışındaki bariz fark süratle ortaya çıkmaya başladı. Kürt sosyal demokratları bazı Türklere le birlikte mecliste önemli bir gurup olarak belirdikçe İnönü sinir hakimiyetini kaybediyordu. İbrahim Aksoy'un Kürtlerin Kültürel özerkliğinden bahseden konuşması, onun kendisini partinin dışında bulmasına yolaçmıştı. O sıralarda İnönü "çok çok otuz kişi gider, parti partileşir" diyecekti.

PARİS KONFERANSI VE SONRASI

Pariste tertiplenen: "Kürtler; insan Hakları ve Kültürel Kimlikleri" isimli Konferans, bir yaptırım gücü olmamasına rağmen Türkiye Cumhuriyeti'nde sinir gerginliğine yolaçtı. sekiz parlamenter; Ahmet Türk, İbrahim Aksoy, İsmail Hakkı Önal, Kenan Sönmez, Mahmut Alınak, Mehmet Adnan Ekmen, Mehmet Ali Eren ve Salih Sümer Paris'e gitmeye yeltenince yer yerinden oynadı. Türkiye diplomatik kanallardan Fransa'yı zorlarken, SHP de bu Milletvekillerine tehdit üstüne tehdit savuruyordu. Ama "olan oldu" ve bu insanlar ülkelerindeki insan haklarını konu alan bu konferansa katıldılar. Dönüşlerinde beraberlerinde Paris'in Kürt kokan havasını getirdikleri gibi bir hizmette daha bulundular; Türk Sosyallerinin "demokrat" maskelerini de indirdiler! İnönü adeta kükremiş; "TÜRKİYENİN SINIRLARI KANLA ÇİZİLMİŞTİR, KANLA KORUNUR!" diyordu.

Derhal disiplin kuruluna verilen

milletvekilleri SHP'den ihraç edilmişlerdi. "Hiç bir oy hesabı bizi üniter devlet ilkemizden vazgeçiremez". "Kürtler'e kendi aralarında Kürtçe konuşmalarına müsaade ettirici düzenlemeler yapılabilir". "Ama ötesi, yani otonomiye çağrıştıracak hiç bir teklif bize yapılamaz"! vs. vs.. Teraneleri kahramanlık türküleri eşliğinde yükselirken, kendisini sağıyla, sosyal demokrasiyle tüm günlük basın destekliyordu. Basının bir kısmı ihraçlara "Kürt milletvekillerini bağımsız bir statüye kavuşturmak, onların "yanlış" çizgilere sapmalarına yolaçar" gerekçeyle karşı çıktı. Hiç kimse Paris Konferansındaki insancıl konuları irdelemedi.

Bir milletin kurtuluşunun ancak kendi eliyle olacağını, kimsenin kimsene verecek birşeyi olmadığını anlamak için ille de her çizgiyi denemek mi gerekir? Biz her halde deneylerden bıkmayacağız. Şimdi yeni bir gündem belirledik: Karma sol bir parti kurma ve oradaki Kürt milletvekillerini Türklere le birleştirerek yeni bir sol gurup oluşturmak! Buna muhacir Kürt sol guruplarından bazılarının da soyundukları yolunda haberler alınmaktadır. "Başkasının kaderimizi tayini" oyununun bir parçası haline dönüşebilecek bu yeni hareketi, başta Türkiye'dekiler olmak üzere her Kürt şüphesiz takip etmelidir. Unutulmamalıdır ki, bu yeni harekete de Kemalistler bulaşacaklardır. bu ise evet diyenlere tavsiyemiz bir daha yakalarını bu devlet yapısına kaptırmamalarıdır. Aksi takdirde sistemin yeni bir darboğazı her kes için felaket olacaktır.

Daha henüz barış zamanlarında bile aba altına bile sokmadan sopa gösteren bu "sosyal-demokrat" olduğunu iddia eden kemalistlerin yarın ne yapacakları; 1900'lü yılların başından beri Kürdistan'da, Elen vatanında ve Kıbrıs'ta yazılıdır. Vandalizme ne elbise giydirilirse giydirilsin, vandal vandallık yapar. Demokrasi başka bir iştir, barbarizm başka.

DEMOKRATA AÇIK MEKTUP

H. G. MALATYA

1918 de 1. Dünya savaşının bitimiyle Kürdistan beş parçaya bölünmüştür. Bu beş parçada günümüze kadar süre gelen bir mücadele başladı. Bu mücadele her parçada farklı bir seyir izlemesine rağmen, asıl amaç suni sınırlarla birbirinden ayrılmış Kürdistanın, tam bağımsız ve birleşik bir yapıya kavuşmasını sağlamaktır.

Türkiye Kürdistanında da bu amaçla çeşitli halk hareketleri (Şeyh Said, Seyid Riza) meydana geldi. Bu halk hareketleri çeşitli sebeplerden dolayı başarıya ulaşamadı.

1938 deki Dersim Halk Hareketinin de başarısız olmasından sonra 2. Dünya savaşının çıkması Türkiye Kürdistanında Mücadelenin ivmesinde bir yavaşlamaya sebep oldu. 2. Dünya savaşı, tüm sömürge uluslara bir gerçeği gösterdi. Ulusal Bağımsızlığın tüm ulusu içine alan bir devrimci örgütlenmeyle mümkün olacağı gerçeğini. Bu amaçla 1946 Mahabat günlerinde Irakta KDP kuruldu. Kısa bir süre sonra Kürdistanın diğer parçalarında da I- KDP paralelinde KDP ler kuruldu. daha sonra her parçada ki KDP kendi bölgesel koşullarını da göz önüne alarak IKDP den ayrı bir örgütlenme modeli seçti. Bunlardan IKDP ve İKDP silahlı mücadeleye yönelirken, 1963 de KDP irtibat bürosu faaliyete geçen ve 1965 de TKDP olarak örgütlenen Türkiye Kürdistan Demokrat Partisi ilk aşamada siyasal mücadeleye yöneldi.

TKDP nin ilk aşamada ideolojik mücadeleye yönelmesinde temel etken, Kuzey Kürdistanın dağlık ve geniş topraklara sahip olmasıdır. Böyle bir coğrafyada ulusal birliği sağlamak ideolojik örgütlenmenin güçlü olmasına bağlıdır. TKDP yirmi yıla aşkın bir süredir bu inançla çalışmıştır. Ve Kürt Halkı arasında köklü bir oluşum yaratmıştır. Bu oluşan örgütün asıl sorunu bundan sonra ne yapması gerektiğidir. Kuzey Kürdistanlı bir Devrimci olarak fikirlerimi burada açıklamak istiyorum. Dünyada son zamanlarda büyük değişiklikler olmaktadır.

Doğu Bloku ve Emperyalist olarak birbirine yaklaşırken, diğer taraftan üçüncü ekonomik güç durumundaki AET de büyük bir siyasal güç olma çabası içinde. Bu Bloklasmalar ve son zamanlardaki yakınlaşmada süperler klasik anlamda sömürge kavramını ortadan kaldırmak istemektedirler. Yani Kapitalist Dünya Ulusal Kurtuluş Mücadelelerinin devam ettiği ülkelere artık tahamül gösterememektedir.

Bu amaçla Orta Doğuda devam eden iki kurtuluş mücadelesinden Filistinde şeklide olsa bir Devlet oluşumuna izin verildi. Kürdistan için düşünülen senaryolar ise dahada kötü.

Türkiye ile beraber bir Federasyon oluşturulmasından tutunda basit basit özerkliklerle bağımsızlık talebini ortadan kaldırmaya yönelik çabalarda bunun için de. Gelecekte Kürtçe yayın yapacak TV istasyonlarını kurdular bile. TV, GAP yakın zamanda "Kürtlerin TV'si" olmaya aday.

İşte TKDP tam bu anda olayları yakalayarak bağımsızlık mücadelesini ideolojik temelleriyle silahlı mücadeleye taşımak zorundadır. Yoksa Bağımsızlık yerine sunulacak basit bir özerlikle yetinmek zorunda kalabiliriz.

TKDP yıllardır verdiği ideolojik savaşının meyvelerini silahlı mücadeleye kanalize etmemiştir. Kürt ulusu Partisinden bunu beklemektedir. Kürtlerin uygulanan ekonomik ve kültürel sömürüye dayanacak güçleri kalmamıştır. Bu Halk mesihi beklemeyiz. Ya gelinir Halkla birlikte Mücadeleye girilir, ya da Halk mücadelesini kendisi başlatır. Dahada olmazsa yanlış hareketlerin peşine takılır. Bu da yenilgiye zemin hazırlar

Yıllardır süren mücadelede Halkımız bir çok yenilgilerle karşı karşıya kaldı. Artık Ulusumuzu yenilgilerle karşı karşıya bırakmamalıyız. Halkımız Devrimcilerden Devrim için mücadele etmesini beklemektedir. Haydi yoldaşlar hep birlikte silahlarımızla kavgaya atılalım.

MİRÎNA XEZALEKÊ

Şahîne B. Soreklî

Bihar e, ro di kûraniya ezmên de pesna xwe didêye, şax û newal bi rengên cuda cuda xemilîne, sapê gênim û cê li binê çongan e û hilma bayê honik bi bîna kulîlk û gîhayê Kurdistanê avis buye.

Li paş gund keçek gundî li ber şeş-heft berxan e, bi çocikê xwe pîvok û kerengan li vir û wir ji erdê dixê der. Navê keçê Sosin e, ya ku ji panzdan dihere şanzdan e. Bejina wê wek şitla darek e sêvê ye; çavên wê reşbelek in, wek yên xezalan in; lêvên wê sor in, di rengê gûlê de ne; memikên wê guloberîn, ne biçuk û ne mezin n, lê wek du henarên bajarê Riha ne; guliyên wê reş-moravîn in, li navê ne û di hindir dilê wê de hêluna şahiyê xwe bi cih kiriye, Sosin stiranek e evîne pêşkêşî kewik û çivîkan dikê ye, bo dengê wê û wan bibin yek û goraniya rindî û xweşiyê bidin rojê ji yên biharê. Ger bejin û balava wê ne wek ya ni jada merovan buya, te ê bigota, ev denga bê guman yê pêriyan e.

Ji hêla gund qîlafetik xwe dilivîne û hêdî hêdî nêzikiyê li Sosinê dike. Çawa merov bi nêzîkbuna xwe dawiyê dide xwendina bilbilan, wisa jî nêzikiya xort dawiyê dide stirana Sosinê. “Dema te bi xêr be, Sosinê, “ dibêje xort, lê keçik li wî venagerîne. “Ez bi heyrane bejina te ay zirav bim, çelenga min. Ma haya te jê tune, ku dilê min ketiye te?! Ne ez êdî hiliyam.” Dilê Sosinê dike gupe-gup û xwûna tamarên

wê germ û beza dike; rûyê wê sor dibe, devê wê dikeve hev û ziman têde lal dibe. Xort xwe degihîne wê, wek lawirekê hov bi çepelên wê digire, kaşe nav şitlên gênim dike û li ser piştê davêje ser wan. Sosin ber xwe dide nade, lê ne dikare xwe ji lepên wî azad ke. Ezman dest pê dike li ber çavên wê pîlik pîlikîn bibe û dirêj nake, dest û lingên wê ji hêzê vala dibin. Pê dema cixare-vexwarinekê xort radibe ser xwe û verê xwe dide çolê. Sosin li ser sapên şikestî û xar ramediyayî dimîne; ew, çîlikên xwûna wê û hêstirên herdu çavan.

.....

Çar meh derbas dibin, dema Sosin rojê ji dayka xwe re dibêje: “Anê, bila keko min bikuje.” Dayik di şuna xwe de hişk dibe û çav di sêrî de disekinîn: “Wuşşşş, ev çi gotin e, qîzê; ev çi zibil-belav-kirin e?!” Keçik çavên xwe berdide, dev li hev digere, lê ji dest tê der bibêje: Yadê, min namûsa me di erdê da, ez bi du cana me.” Sosin ne dixwaze û ne dikare ji van bêjayan bêtir ji xwe derxe.

DEMOKRAT

“Hawar! Xwelî li serê min rebena xwedê be,...” dibêje dayik û hê gotina xwe kuta ne kiriye qîrîneke ne ji vê dunê ji wê tê der, dikeve xar, dixerbile.

Sosin hê dixwaze tasek av wîne û rûyê dayka xwe şil bike, dema bavê wê xwe digehîne hindir û bi gihîştina wî re keç dibeze der, berxan dide pêş xwe û berê xwe dide çolê.

Du-sê seet derbaz dibin, belkî bêtir. Sosin li ew roja, ku têde çîlikên xwûnê li ser zadê keskuçî nuqîtîn vedigere û bi nişkave li wê eyan dibe, çawa ew dike bibe qurbanekê bê amanc. Dilê wê, wek yê Xezaleke nexweş, hemu bi zor xwûnê li tamaran belav dike.

.....

Ro li nivê ezmên e, ba wenda buye, berx diçêrine û şivana wan jî li ber wan di bêhêvîmayîna xwe de hiliyaye. Birayê Sosinê yê çarde salîn xwe digihîne xûşka xwe. Ji hêlekê de dixwaze wê hilqetîne û xwîna wê vexwe, lê li milê din agir ketiye hûndirê wî, çiku ew ji xûşka xwe zehf hez dike. Çar çav li hev mêze dikin û barana hêstiran dibarînin. Sosin xwe dide hev û dipeyîve: “Bira, ez bi qurban! Şerme merd bigirîn. Hêsrên xwe damale û guh bide xweyînga xwe. Min şeref û namusa malbat û eşîra me kir tev xweliya reş. Tu wê dabencê bide tenga min rebenê û metirse. Ez ji te naxeyîdim. Heyfa camêra bira! Ji yadê re bibêj, bila nan û xwê helal ke; bila bav û jî min af ke; di qedera min de wanî hatiye nivîsandin.”

Qûrşin diteqe; Sosin, wek xezala brîn, li ser sapê gewr dikeve; ro li jor şerm dike; xuda stuyê xwe wek bêçaran xar dike; şeytan tiliyên xwe dike guhê xwe û direve; çivîk ji hêlunan difirin; kêzik xwe di bin herriyê de vedişêrin kaş û newal dengê dabencê paş ve vedigerînin; birayê Sosinê diqîre û dibeze, bê ku bizanîbe ku kude; û Sosina Kurd bi tenê dimîne, di nav golek xuna sor û germ de. Di mirinê de jî lêven wê yên delal kenekî şêrîn pêşkêşî hebunê dikin.

Ji dilekî xemgîn, bo Sosi
nên Gelê min pêşkêşe
Sydney X-1981

Bo Hevalêmin yê şehîd
bo serfiraziya welat
H. Sûphî

LORAN CENGİN

Dîsa çima tarî bu,
Ezman şînahiya xwe winda kir,
Ber bi reş de çu
û reş bu...
Ne pirsîn!
Deh, bist, sed...
Heftsed Stêrik,
çima pê neketin ew şev
Ne pirsîn!
Dicle çima negîha Firat
û yek nebun ev roj.
Çima Birca Belek hawar kir...
Ne pirsîn!
Wê rojekê zarokên me bipirsin-
"Yabo! we çawa Tekoşîn dida?"
Wê çaxê,
Wê mijû rawestê,
Paşve çê,
û çend rondik
Wê birijîhin ji çavan
"Me gelek brindar,
Me gelek şehîd da, lawo!"
Rojên me-rojên tekoşînê
Wê bên ber avan...
Li Cezîra Bota,
Li Nisêbînê,
Li Diyarbêkrê
Li.....
Hevalo,tê her tim li mijû bê,
Li dêrokbê
Di rûpelên zêrîn de,
Di dilan de, di zanîne de
Carek dî,

Carek dî...
Hat ber çavan-
Mîna şerîtekî Fîlmekî,
Ku tevî çawa çêbe-
Fîşekê, du, sê, çar, panzde
Li laşê te ketin
û qûlkin....çerm...
Xwîn!-
Xwîna tey sor,
Rejiya li ser xaka welat...
Xwîna te bi xakî re yek bu!
Bo wê karanfîl sor şîn hatin...
Xwîna te bi xakê re yek bu!
Bo wê bahozê hêz da berxwedan
û Fîşekên me
Xwîna te bi xakê re yek bu!
Bo wê Ala me carek dî bi ser ket!
.....
Bo wê hêstir di çavan de zuwa bu!
Va em hatin...
Hezar...deh hezar,
Li ser destê me-
Şehîdek dî...
Em bi kaboka ketin
û me ew de te-
Kurdistan
Ku tu wî bigre hemêza xwe...
Ta roja azadiyê!
Ku çavê xwe vekê...
Rabin, raben
Deh hezar û rawestan!
Bo giyana tey pak!

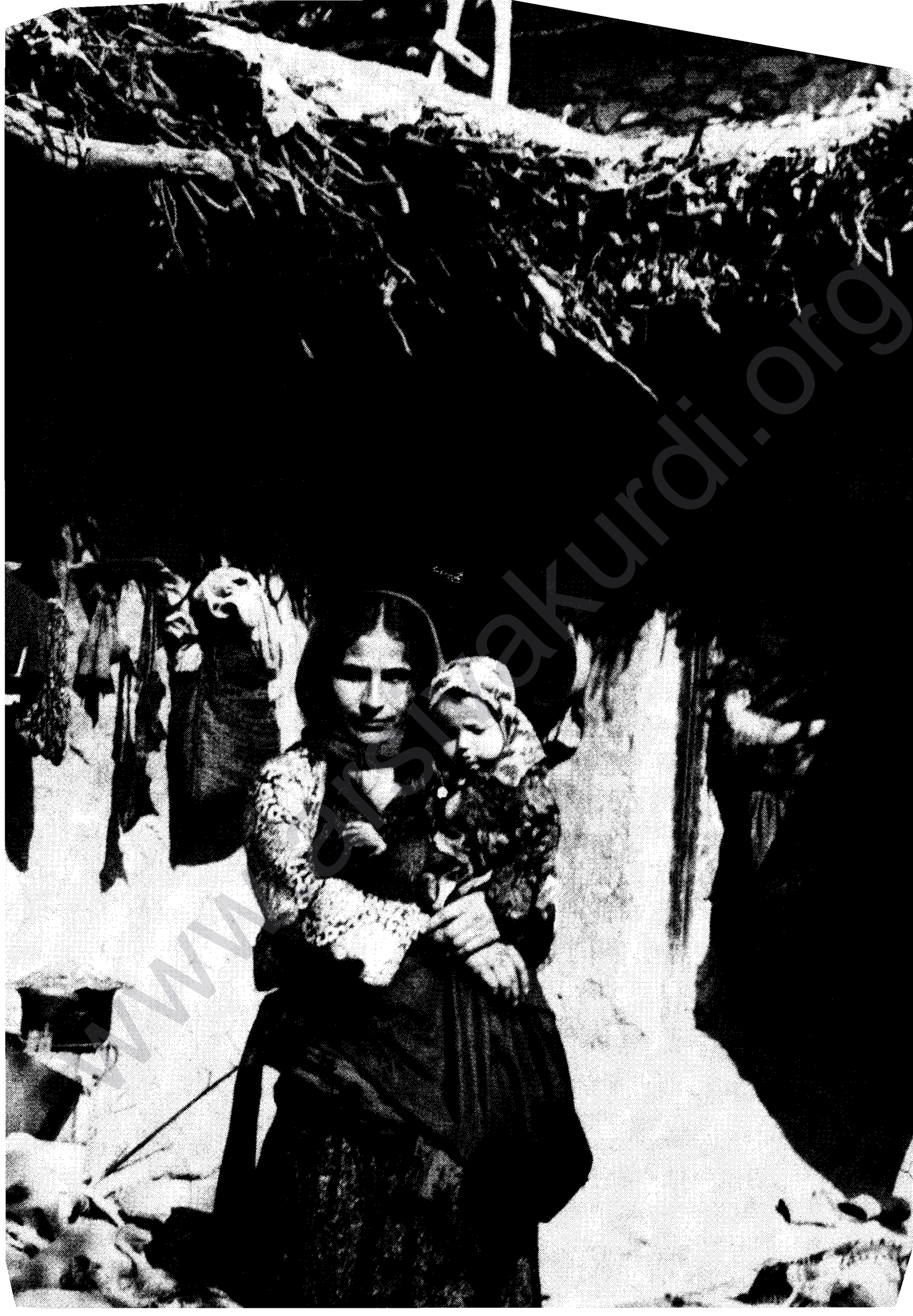
Hêstirên reş

Ş. B. SOREKLÎ (X 88)

Nivîsarên xwe ji Înglîzî jî min wergerandin Kurdî
Helbestên bi alemanî,
Çîrokên bi erebî jî,
û min peyman da xwe:
Bi zimanê bapîran ez ê binivîsînim, bo yên xwe.
Di dil de hene hezar çavî,
Dixwazin der bin,
Lê li erdê reqî rût tune tişteki bi avê were avdan.
Di mêjî de hene babetên gûlan,
Lê hin dikin yên ji gûlên rengîn fêhm dikin,
û hej dikin ji bîna wan.
Hezar rupel min iroj derxistin ji gorê.
Rupelên tijî bêjeyên jînê,
Ku min bi saxî xistibun gorê
û ez bi ser wan de carek din giriyam,
û wek kafka min jî dil kir wan bidim êgir:
Ev rupelên tijî peyvok,
Peyvokên ronedi,
Bêjeyên tijî jana jiyane,
Ku kesek li wan xwedî derneket.
Kî dizane ew çawa hatin afirandin,
Çawa nivîskêr bo xatirê wan li xwe diherimand xewa şevan?!

Dijwar e, dijwar e, pîr û pîr dijwar,
Dijwar e merov bibe nivîskar,
Nivîskarê gellekî wek Kurdên bêpar

Rûpelino!
Ez ê we dîsa têxîma tirbê;
Dibe ku sibe kesek li we xwedi derkeve,
Kesekî ne ji kesên wek yên îroj,
Kesekî ji ewên dizanin çawa meya bêjeyên nemir tê
vexwarin.
Lo, dilê min çîqa ji cîhanê maye,
Çîqa sar e van rojan,
Ku têde barana mirinê didomîne li ser kurdan,
Ku têde berdewam e dexs û nezantiya me,
Bindestî,
Pêkanîn,
û derew û derew, vir û xwe xapandin.
Sar e dilêmin, pir sar,
Ji ber xasok û fitekên me Kurdan, ...
û car din ez geriyam li bersiva ew pîrsa giran:
“KI NE EM?”
û ez dîsa li bersiva malşewitî geriyam,
geriyam û geriyam,
Bersiva tirş û tahl;
û min şikand pênusa xwe,
Bo nenivîsîne bersiva wê pîrsê
û pênusa şikestî giriya:
Hêstirên reş rijandin ser kaxezê,
Ko nixamtin şuna rêza bersivê.

DEMOKRAT

BARZANI

1903 - 1977

Weşanên DEMOKRAT

YAKIN DA ÇIKIYOR